



ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СОЦИОЛОГИЯ“

КОНСТАНТИНА ЙОАННИС БАЛАЛА

СОЦИАЛЕН ПРЕСТИЖ НА УЧИТЕЛИТЕ В ГРЪЦКАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СИСТЕМА

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по *професионално направление 3.1 Социология, антропология и науки за културата*, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ:

доц. д-р Петрана Стойкова

Благоевград
2025 г.



ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
КАТЕДРА „СОЦИОЛОГИЯ“

КОНСТАНТИНА ЙОАННИС БАЛАЛА

СОЦИАЛЕН ПРЕСТИЖ НА УЧИТЕЛИТЕ В ГРЪЦКАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СИСТЕМА

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по *професионално направление 3.1 Социология, антропология и науки за културата*, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

НАУЧНО ЖУРИ

Вътрешни членове:

1. Проф. д.н. Валентина Миленкова – ЮЗУ „Неофит Рилски“
2. Доц. д-р Марио Маринов – ЮЗУ „Неофит Рилски“

Резервен член: доц. д-р Теодор Гергов – ЮЗУ „Неофит Рилски“

Външни членове:

1. Проф. д.н. Албена Накова-Манолова – ИФС – БАН
2. Доц. д-р Петя Илиева-Тричкова – ИФС – БАН
3. Доц. д-р Никола Вангелов – СУ „Св. Климент Охридски“

Резервен член: доц. д-р Люба Спасова – ИФС – БАН

Дисертационният труд е обсъден и предложен за публична защита на заседание на катедра „Социология“ към Философския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ на 27.10.2025 г.

ДАННИ ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е разработен в обем от 230 страници, в това число основен текст – 209 страници. Състои се от увод, три глави, заключение и две приложения, с включени 52 таблици и 52 графики. Използваните източници са 193.

Публичната защита на дисертационния труд ще се състои на 01.12.2025 г. от 11.00 часа в зала 342 на Учебен корпус №1 на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Материалите за публичната защита са на разположение в катедра „Социология“, Учебен корпус №1 на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
ГЛАВА 1: ПЕДАГОГИЧЕСКА СИЛА, АВТОРИТЕТ И	
ПРЕСТИЖ НА УЧИТЕЛЯ.....	10
1. Основните характеристики на работата на учителя.....	10
2. Силата на учителя.....	11
3. Авторитетът на учителя	11
3.1. Природата на учителския авторитет	12
3.2. Видове учителски авторитет.....	13
3.3. Основни предпоставки за учителския авторитет.....	13
4. Престижът на учителите и преподаването.....	14
4.1. Видове престиж.....	15
4.2. Диференциация на престижа на учителите.....	15
4.3. Фактори, понижаващи престижа на учителската професия	16
4.4. Фактори, изграждащи престижа на учителската професия	17
ГЛАВА 2: ИДЕНТИЧНОСТ, РОЛЯ И СОЦИАЛЕН	
СТАТУС НА УЧИТЕЛЯ	17
1. Социална идентичност и организационни структури.....	17
2. Социална идентичност на учителя.....	18
2.1. Професионална идентичност на учителя	19
2.2. Научната идентичност на учителя	20
3. Концепция за ролята на учителя	20
3.1. Професионално-педагогическата роля на учителя.....	21
3.2. Научна роля на учителя.....	21
3.3. Социалната роля на учителя в съвременното училище	22

4. Концепция за учителския статус.....	23
4.1. Социален статус – учителският престиж	23
4.2. Професионален статус на учителя	23
4.3. Научен статус на учител	24
4.4. Професионално развитие на учителя.....	25
ГЛАВА 3: СОЦИАЛЕН СТАТУС, СОЦИАЛНА	
ИДЕНТИЧНОСТ И СОЦИАЛЕН ПРЕСТИЖ НА	
ГРЪЦКИТЕ УЧИТЕЛИ.....	25
1. Кратка историческа справка	25
2. Нормативна уредба на статута и професионалното развитие на гръцките учители	26
3. Социалният статус на учителите в периода от 1950 г. до днес	27
4. Идентичността на учителя в представата на гръцките учители.....	28
4.1. Представяне на резултатите от количествените изследвания	28
5. Фактори, влияещи върху идентичността на учителите в Гърция.....	32
6. Престижът на учителската професия в Гърция	32
6.1. Престиж на учителите в Гърция: резултати от интервюта с родители.....	33
7. Предизвикателства пред повишаване на авторитета и престижа на учителите в гръцкото образование.....	34
8. Дискусия	34
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	36
САМООЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ В	
ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД.....	37
НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА	
ДИСЕРТАЦИЯТА	38

ВЪВЕДЕНИЕ

Ролята и статутът на учителите исторически са били ключови за социалното и културното развитие, като преподавателите в Гърция традиционно са били високо ценени като носители на знания и морални водачи. Социалните и икономическите промени обаче са подкопали този престиж, което прави от съществено значение проучването на професионалната идентичност на учителите и начинът, по който те се възприемат от обществото, особено от родителите.

Основната **цел** на дисертацията е да изследва социалния престиж на учителите в гръцката образователна система, като се фокусира върху това как този престиж се формира, оспорва или предефинира в съвременен контекст. По-конкретно, изследването има за цел да проучи елементите, които съставляват професионалната и научна идентичност на учителите и как тези елементи взаимодействат с възприятията за социален престиж. Централен фокус е поставен върху възприятията на родителите, като представители на обществото, чиито възгледи са от решаващо значение за формирането на колективния образ на учителите. Изследването се стреми да идентифицира социалните, институционалните и личните фактори, които или повишават, или намаляват статуса на учителя, както и да предложи начини за укрепване на професионалния имидж на учителите.

За да постигне тази цел, изследването изпълнява няколко специфични задачи. То разглежда възприятията на учителите за способността им да управляват класните стаи, да поддържат авторитет и да осигуряват ефективност на обучението. Също така изследва техните виждания относно адекватността на образованието им и нуждата им от допълнително обучение по иновативни методи на преподаване, като същевременно анализира степента, до която професионалното развитие е в съответствие с техните роли и отговорности. Освен това,

изследването оценява възприятията на учителите за техния обществен принос и признанието, което получават от обществеността и медиите, както и връзката между финансовото възнаграждение и професионалния престиж. Накрая, то оценява подкрепата и признанието, предоставяни от институционалните лидери, местните общности и политиките, предлагайки цялостно разбиране на факторите, които формират социалния статус на учителите в Гърция.

В допълнение към тези перспективи, изследването включва гледните точки на родителите чрез качествени интервюта, обхващайки как обществото възприема престижа на учителите, сътрудничеството им със семействата, адекватността на обучението им, възнаграждението им и предизвикателствата, с които се сблъскват. Това допълнително измерение осигурява по-цялостно разбиране на факторите, влияещи върху социалния статус на учителите.

Основната теза на дисертация е, че престижът на учителската професия в Гърция претърпява дълбоко предефиниране. Докато традиционните форми на уважение и авторитет са намалели поради социално-икономическите промени и променящите се образователни практики, остава основното признание за педагогическата и обществената стойност на учителите. Много преподаватели продължават да черпят престиж от ролята си на посредници на знания, допринасящи за социалното развитие и поддръжници на благосъстоянието на учениците, дори и в условията на намаляващо обществено признание и материални награди. Тази теза е проверена чрез изследване както на самовъзприятията на учителите, така и на размислите на родителите като представители на обществото.

Изследването е структурирано около следните изследователски хипотези:

- По-голямата част от гръцките учители се възприемат като компетентни в управлението на класната среда,

особено в поддържането на дисциплина и създаването на положителна учебна атмосфера;

- Учителите като цяло смятат, че академичното им обучение е осигурило солидна основа, но мнозина го смятат за недостатъчно, за да отговори на днешните педагогически изисквания и нововъзникващите образователни предизвикателства;
- Родителите са съгласни, че финансовото възнаграждение на учителите не отразява значимостта на образователната им работа, което се отразява негативно на социалния имидж и престижа на професията.

За да се отговори на тези хипотези, беше възприет подход на изследване със смесени методи. Дисертацията се основава както на качествени, така и на количествени данни, за да предостави цялостен анализ на темата. Първата част на изследването включва обширен преглед на съществуващата литература и политически документи относно идентичността, авторитета и престижа на учителите. Тази теоретична рамка определи дизайна на емпиричното изследване, което включва използването на структуриран въпросник сред учителите в Гърция, по-специално в региона на Атика, с цел да се установи тяхната самооценка за професионалната идентичност и възприемания социален статус. Освен това бяха проведени дълбочинни интервюта с родители относно техните виждания за авторитета, престижа на учителите и предизвикателствата, пред които са изправени. Количествените данни са анализирани с помощта на статистически методи за идентифициране на модели и корелации, докато качествените данни са обработени чрез тематичен анализ на съдържанието, за да се разкрият по-дълбоочени прозрения и наративи.

Изследването обаче не е без ограничения. Географски то се фокусира не само върху гръцкия контекст, но и върху специфична географска част на Гърция, префектурата Атика, което ограничава обобщаемостта на резултатите за други

образователни системи. Освен това, макар че както учителите, така и родителите са включени като източници на данни, други социални участници, като ученици, директори на училища или политици, не са били пряко ангажирани. В същото време изследването се провежда и в специфичен времеви период, който може да бъде повлиян от непрекъснати икономически и социални колебания, които могат да повлияят на общественото възприятие. И накрая, фокусът върху образователното ниво не обхваща пълния диапазон от образователни нива, където престижът на учителската професия може да варира значително.

Структурата на тази докторска дисертация е организирана в три основни глави. Първата глава разглежда концепциите за педагогическа власт, учителски авторитет и развиващите се измерения на престижа в учителската професия. Втората глава изследва идентичността на учителя чрез социални, професионални и научни роли, като същевременно разглежда и социалната позиция, приписвана на професията. Третата глава представя идентичността и престижа на гръцките учители, започвайки с исторически преглед на развитието. Освен това главата включва представяне на емпиричното изследване, предлагайки подробен анализ на количествените и качествените данни, събрани чрез анкети сред учители и интервюта с родители. Също така, последната глава обсъжда резултатите и обобщава основните констатации, предлагайки препоръки за образователна политика и практики за обучение на учители, насочени към повишаване на социалното признание и власт на учителите в Гърция.

В обобщение, тази дисертация има за цел да допринесе за нарастващия обем изследвания върху идентичността и престижа на учителите, като предостави емпирични доказателства от гръцкия контекст и предложи критични размисли върху статуса на учителската професия. Чрез анализ както на вътрешните (самовъзприятие на учителя), така и на външните (обществено възприятие) измерения на престижа, изследването се стреми да информира при разработването на

политиките и да подкрепи по-балансиран и признателен поглед върху преподавателите в бързо развиваща се образователна среда.

ГЛАВА 1: ПЕДАГОГИЧЕСКА СИЛА, АВТОРИТЕТ И ПРЕСТИЖ НА УЧИТЕЛЯ

1. Основните характеристики на работата на учителя

Учителите играят централна роля за качеството на образованието, тъй като ефективното преподаване пряко влияе върху постиженията на учениците и цялостното им представяне в училище. Тяхната работа се простира отвъд простото предаване на знания и включва култивирането на ценности, умения и нагласи, които оформят академичното и личностното им развитие. Успешните преподаватели демонстрират почтеност, ентузиазъм, адаптивност и силни организационни умения, като същевременно поддържат реда в класната стая, поставят ясни учебни цели и предоставят конструктивна обратна връзка. В този контекст учителят е не само източник на знания, но и източник на вдъхновение, оформяйки учебна среда, в която учениците се чувстват мотивирани и ангажирани.

В същото време, ефективното преподаване разчита в голяма степен както на вербалната, така и на невербалната комуникация, като учителите използват езика на тялото, изражението на лицето и тона, за да управляват климата в класната стая и да насърчават участието на учениците. Изграждането на положителни взаимоотношения, проявяването на истински интерес към индивидуалните нужди на учениците и поддържането на ентузиазъм за преподаване са съществени аспекти на педагогическата сила и авторитет. Чрез внимателна подготовка, обмислено управление на класната стая и непрекъснато професионално развитие, учителите упражняват уникална форма на авторитет, която не само насочва

обучението, но и допринася за техния престиж и признание в обществото.

2. Силата на учителя

Силата на учителя се състои предимно във формирането на педагогическия и психологически климат в класната стая, където учениците се чувстват приети, уважавани и мотивирани да участват. Чрез култивиране на климат на любов, сигурност и равенство, учителите насърчават учениците да се изразяват без страх от подигравки или отхвърляне, като същевременно уважават индивидуалните различия и ритъма на учене. Чрез диференцирано преподаване, позитивно подкрепление и възможности за избор, учителите подхранват самочувствието, автономността и мотивацията на учениците, създавайки условия, които подкрепят както академичните постижения, така и личностното им развитие.

В същото време, авторитетът на учителя се простира до насърчаване на сътрудничеството между училището и семейството, като се признават родителите като партньори в образователния процес. Ефективната комуникация, справедливостта и уважението към многообразието не само повишават ангажираността на учениците, но и изграждат чувство за принадлежност в училищната общност. Чрез балансиране на структурата с гъвкавост и авторитета с емпатията, учителите упражняват форма на власт, която е конструктивна и овластяваща, давайки възможност на учениците да се развиват академично, социално и емоционално, като същевременно засилват педагогическия авторитет и престиж на учителя.

3. Авторитетът на учителя

Учителският авторитет в образованието не е просто упражняване на доминация, а динамично взаимодействие на власт, влияние и реципрочност, оформени от социалния, културния и институционалния контекст. Макар и вкоренен в

йерархичната структура на училището, авторитетът е легитимиран както от ролята на учителя, така и от по-широкия морален ред на обществото, както подчертава Дюркем. Той включва поддържане на дисциплина и насочване на поведението, но също така и насърчаване на взаимно уважение, комуникация и социални умения, тъй като самото учене налага ограничения, които могат да създадат напрежение. В крайна сметка, педагогическият авторитет е ефективен, когато балансира структурата с разбирането, осигурявайки както ред в класната стая, така и предаването на ценности, които са от съществено значение за личностното и социалното развитие на учениците.

3.1. Природата на учителския авторитет

Характерът на учителският авторитет е сложен и многостранен, простирайки се отвъд обикновената зависимост или контрол, за да обхване взаимодействие, взаимозависимост и мрежа от социални, културни и институционални влияния. Учителите поемат множество роли – конвенционални, релационни, спонтанни, основни и управленски – които оформят както учебния процес, така и по-широката училищна среда. Авторитетът произтича не само от институционалната позиция и експертиза на учителя, но и от доверието, комуникацията и способността за балансиране на дисциплината с насърчаването. Когато се прилага ефективно, учителската власт насърчава мотивацията, участието и самочувствието на учениците, като същевременно насърчава демократични и съвместни условия на обучение. И обратно, злоупотребата с нея може да отчужди учениците и да подкопае образователния процес, подчертавайки необходимостта от упражняване на властта със справедливост, емпатия и професионална отговорност.

3.2. Видове учителски авторитет

Видовете учителски авторитет, както са очертани от Френч и Рейвън, подчертават многостранните начини, по които властта действа в класната стая. Авторитетът на възнаграждението се основава на насърчаване и позитивно подсилване, докато принудителният авторитет функционира чрез дисциплина и санкции, въпреки че неговата ефективност зависи от справедливост и съдържаност. Правният или регулаторният авторитет произтича от институционалната легитимност и формалната роля на учителя в поддържането на училищните норми, докато референтният авторитет произтича от възхищението, идентификацията и емоционалната връзка на учениците с учителя като модел за подражание. И накрая, експертният авторитет се основава на признаването на знанията и професионалната компетентност на учителя, което го прави доверен водач както в академичните, така и в личните въпроси. На практика тези форми на авторитет често се припокриват и ефективните учители умело ги балансират, за да насърчават мотивацията, дисциплината, доверието и уважението, осигурявайки както резултатите от обучението, така и развитието на автономността на учениците.

3.2. Основни предпоставки за учителския авторитет

Основните предпоставки за учителския авторитет се простират отвъд дисциплината и обхващат комбинация от професионални знания, лични качества и междуличностни умения, които оформят ефективната педагогика. Педагогическата компетентност, включително задълбочени познания по предмета и адаптивни стратегии за преподаване, осигурява доверие, докато емоционалната интелигентност насърчава доверието, емпатията и разрешаването на конфликти. Авторитетът се подсилва допълнително чрез ефективна комуникация, управление на класната стая, културна компетентност и професионализъм, гарантиращи, че учениците изпитват както структура, така и подкрепа. В същото време

личността, темпераментът и етапът от кариерата на учителя влияят върху начина, по който се изразява авторитетът – независимо дали чрез награда, експертиза или легитимност – подчертавайки динамичния и развиващ се характер на учителския авторитет. В крайна сметка авторитетът се появява, когато учителите балансират експертизата с емпатията, поддържайки уважение, приобщаване и професионална почтеност в класната стая.

4. Престижът на учителите и преподаването

Престижът на учителите исторически е бил свързан със социалната им роля като възпитатели, морални водачи и носители на културни ценности, което им е давало високо уважавана идентичност в обществото. В по-ранни десетилетия титлата „учител“ е носила силно социално признание, оформяла е самовъзприятието и е засилвала авторитета както в класната стая, така и извън нея. Учителите са били възприемани не само като професионалисти, но и като „ментори“ и „стълбове на знанието“, чийто авторитет е бил легитимиран от широкото социално одобрение и тяхната роля във формирането на бъдещите поколения.

Въпреки това, обществените и икономическите промени промениха това възприятие, особено в Гърция, където учителската професия е загубила голяма част от предишния си престиж поради намаленото финансово възнаграждение и променящите се културни ценности. Докато учителите все още се идентифицират със своята образователна мисия и професионални квалификации, сега те са изправени пред предизвикателството да предефинират своята социална идентичност и самооценката си в контекст, където уважението и признанието вече не се предоставят автоматично, а трябва да бъдат непрекъснато договаряни в рамките на съвременните образователни и социални рамки.

4.1. Видове престиж

Видовете престиж на учителите отразяват различните начини, по които преподавателите получават признание, уважение и влияние в класната стая и по-широката училищна общност. Престижът с авторитет се гради върху яснота, последователност и прилагане на правилата, докато престижът с доверие набляга на откритата комуникация и взаимното уважение. Престижът с подкрепа възниква, когато учителите проявяват емпатия и предоставят лично ръководство, а престижът с коучинг подчертава сътрудничеството и целенасоченото учене. Престижът, основан на креативността, насърчава иновациите и себеизразяването, докато престижът на вдъхновяващото образование вдъхновява амбиция, самочувствие и любов към ученето чрез мотивационно преподаване и силни емоционални връзки с учениците.

Отвъд практиката в класната стая, престижът на учителите се формира и от професионалния опит, непрекъснатото обучение, преподавателската компетентност и позитивните взаимоотношения със студентите и колегите. Въпреки това съществува постоянно противоречие между високото социално признание, на което се радват учителите, и относително ниските финансови възнаграждения, които получават, особено в страни като Гърция. Справянето с този дисбаланс е от съществено значение за поддържане на мотивацията на учителите, повишаване на тяхната професионална идентичност и утвърждаване на по-широката стойност на образованието в обществото.

4.2. Диференциация на престижа на учителите

Престижът на учителите не е еднакъв, а диференциран според предмета, образователния етап, училищния контекст и личните качества. Учителите по математика и природни науки често се радват на по-висок престиж поради възприеманата важност на предметите си, докато учителите по изкуства или физическо възпитание могат да получат признание чрез по-

тесни връзки с учениците. В малките общности учителите са уважавани като местен елит, но са подложени на по-голям контрол, докато в градските училища престижът зависи повече от ресурсите, родителската подкрепа и социално-икономическата среда на училището. Освен това учителите, които възприемат съвременни, ориентирани към ученика подходи, често насърчават по-силно уважение от тези, които разчитат на традиционни, директивни методи, което показва, че престижът се формира от комбинация от институционални, социални и индивидуални фактори.

4.3. Фактори, понижаващи престижа на учителската професия

Престижът на учителската професия е намалял в съвременното общество поради комбинация от икономически, социални и педагогически фактори. Ниските заплати, намаленото социално признание и приоритизирането на материалното богатство отслабват традиционния статус на учителя, докато преминаването към образование, ориентирано към ученика, ерозира авторитета, някога свързан с доминацията в класната стая. Учителите сега са изправени пред предизвикателството да предефинират самооценката си, да се отдалечат от социално престижна идентичност към такава, основана на педагогическите ценности и резултатите на учениците. Въпреки че някои може да смятат, че престижът им е демистифициран или маргинализиран, мнозина продължават да намират смисъл и професионално удовлетворение в насочването на обучението на учениците, насърчаването на креативността и насърчаването на личностното израстване. В крайна сметка, престижът на учителите днес е по-малко обвързан със социалния статус и повече с признанието на образователния им принос в променяща се и често икономически ограничена среда.

4.4. Фактори, изграждащи престижа на учителската професия

Престижът на учителската професия се засилва от комбинацията от професионална компетентност, лична почтеност и социална ангажираност. Висококачественото преподаване, непрекъснатото професионално развитие и способността за вдъхновяване на учениците са централни фактори, докато позитивните взаимоотношения между учител и ученик и сътрудничеството с родителите и общността допълнително засилват признанието. Учителите, които демонстрират емпатия, честност и справедливост и които активно подкрепят академичното и личностното развитие на учениците, печелят по-дълбоко уважение и доверие. Освен това, когато преподавателите действат като модели за подражание и ментори – формирайки ценности, насърчавайки критичното мислене и допринасяйки за социалното развитие – те възпламват по-широката обществена роля на преподаването. В крайна сметка престижът се изгражда не само чрез институционално признание, но и чрез ежедневното доверие, уважение и възхищение, култивирани в класните стаи и общностите.

ГЛАВА 2: ИДЕНТИЧНОСТ, РОЛЯ И СОЦИАЛЕН СТАТУС НА УЧИТЕЛЯ

1. Социална идентичност и организационни структури

Социалната идентичност е централен елемент от човешкото взаимодействие, оформящ както самовъзприятието, така и принадлежността към групата. Според Таджфел и Търнър, индивидите изграждат идентичност чрез процеси на категоризация, идентификация и сравнение, които им позволяват да се определят спрямо другите и да извличат самочувствие от принадлежността към групата. Идентичността

не е фиксирана, а флуидна, съчетаваща лични, междуличностни и социални измерения и често включва парадокс на сходство и различие. Теории от Мийд, Фройд и Фестингер подчертават как индивидите интернализират социалните норми, моделите за подражание и сравненията с другите, за да формират „идеално его“ и да се справят с напрежението между индивидуалността и колективната принадлежност. В тази рамка идентичността се разбира като преговори между личната уникалност и влиянието на по-широките културни и институционални контексти, като се подчертава нейната динамична и релационна природа.

Организационните структури играят решаваща роля във формирането на социалната идентичност, тъй като институциите вграждат индивидите в роли, които носят както отговорности, така и символична стойност. Заетостта, например, създава „институционално вкоренени идентичности“, които обвързват самооценката с професионалните роли, докато престижът и признанието на организацията пряко влияят на самочувствието и мотивацията на служителите. Силната идентификация с организацията насърчава ангажираността и сътрудничеството, но също така носи рискове, като например прегаряне или конфликт на идентичността, когато институционалните очаквания се сблъскват с личните ценности. Модерността и постмодерността допълнително усложняват формирането на идентичността, тъй като бързите социални промени, глобализацията и несигурността предизвикват традиционните категории и създават флуидни, рефлексивни идентичности. В този контекст индивидите непрекъснато предоговарят чувството си за себе си в рамките на променящи се социални, културни и институционални рамки, балансирайки стабилността с адаптивността в постоянно променяща се среда.

2. Социална идентичност на учителя

Социалната идентичност на учителите се оформя от това как те възприемат себе си и как са признати от обществото,

считавайки елементи на професионален статус, репутация и социално приемане. Традиционно учителите са имали силна и вездесеща социална идентичност, тъй като тяхната роля се е простирала отвъд класната стая и е символизираща уважение, знания и авторитет в общността. В днешния капиталистически и материалистически контекст обаче престижът все повече се свързва с богатство и притежания, а не с образование, което води до спад в социалния им статус. Някога ценени заради културния и образователен капитал, учителите сега са изправени пред сравнения с хора с по-нисък образователен произход, но с по-голям материален успех, което подкопава самочувствието и общественото им признание. Въпреки този спад, учителите продължават да се придържат към репутацията и образованието си като източници на ценност, въпреки че те вече не съответстват на съвременните мерки за социален престиж, което подчертава противоречията и предизвикателствата при определянето на тяхната идентичност в съвременното общество.

2.1. Професионална идентичност на учителя

Професионалната идентичност на учителите се формира от очакванията, признанието и преценките на другите – ученици, родители, колеги и обществото като цяло – като същевременно е основана на морални принципи и професионални задължения. Както Гофман (2016) обяснява, учителите изпълняват ролята си подобно на актьори на сцена, като внимателно управляват впечатленията си и балансират личните си качества с идентичността, предписана от тяхната позиция. Тази идентичност се определя не само от педагогическата компетентност и познанията по предмета (Ritacco & Bolívar, 2018), но и от справедливостта, безпристрастността и уважението към многообразието, които заедно осигуряват моралната рамка на професията. Учителите разкриват своята професионална идентичност както чрез умишлени действия, така и чрез непреднамерени впечатления,

независимо дали чрез проява на състрадание към затруднените ученици, демонстрация на справедливост в конфликт или ангажиране на родителите в диалог. Въпреки че учителите не могат напълно да контролират как се възприемат, те активно оформят своя имидж чрез последователно поведение и професионална почтеност. По този начин професионалната идентичност се очертава като динамична конструкция, едновременно ограничена от социалните очаквания и обогатена от личния избор, ценности и способността на учителя за саморефлексия.

2.2. Научната идентичност на учителя

Научната идентичност на учителя се определя от динамична смесица от знания, педагогически умения, етични ценности и непрекъснато професионално развитие, позиционирайки учителя едновременно като преподавател на знания и като промоутър на критичното мислене и социалния растеж. Макар университетското образование да осигурява необходимите основи, то само по себе си е недостатъчно; ученето през целия живот, изследователската дейност и прилагането на образователните изследвания на практика са от съществено значение за укрепването на тази идентичност и издигането на преподаването на по-високо ниво. В Гърция обаче ограниченото участие на учителите в научни изследвания отслабва този потенциал, подчертавайки необходимостта от култивиране на по-силна култура на проучване и самоусъвършенстване, за да се подобри както педагогиката, така и цялостното качество на образованието.

3. Концепцията за ролята на учителя

Ролята на учителя се простира отвъд предоставянето на знания и включва подкрепа на когнитивното, емоционалното и социалното развитие на учениците. Учителят функционира като водач и медиатор в обучението, адаптирайки обучението към индивидуалните нужди на учащите, като същевременно

насърчава критичното мислене, креативността и любопитството през целия живот. В същото време учителят служи като модел за подражание, формирайки ценности, поведение и отношение към ученето, като същевременно насърчава подкрепящи взаимоотношения, които изграждат самочувствие и насърчават активното участие. Тази роля не е статична, а многоизмерна, съчетавайки формални отговорности с лична интерпретация и адаптивност. В резултат на това ролята на учителя е от основно значение както за образованието, така и за социализацията, допринасяйки за формирането на бъдещите граждани и цялостното сплотеност на обществото.

3.1. Професионално-педагогическата роля на учителя

Професионално-педагогическата роля на учителя се определя чрез мрежата от взаимоотношения, изградени с ученици, родители, колеги и училищната общност, формиращи взаимозависима система от дейности. Учителят е призван не само да предава знания, но и да култивира умения, ценности, увереност и дух на сътрудничество, демонстрирайки ангажираност, квалификация и отдаденост на работата си. Тази роля включва както технически, така и педагогически измерения, оформени от учебната програма, училищното законодателство и социалните очаквания, като същевременно е повлияна и от това как учителят интерпретира и приема своята мисия. Чрез тази динамика учителят действа като предавател на знания и като педагог, който допринася за интелектуалното, емоционалното и социалното развитие на учениците, изпълнявайки роля, съществена за училищния живот и обществото.

3.2. Научната роля на учителя

Научната роля на учителя е жизненоважен компонент на професионалната идентичност, тъй като е тясно свързана със знанието, изследванията и развитието през целия живот. Освен

че е преподавател на информация, учителят функционира като изследовател на практиката, постоянно търсейки нови подходи за подобряване на учебния процес и създаване на иновативна образователна среда. Тази роля изисква не само експертни познания по предмета, но и солидна основа в педагогиката, психологията и социологията на образованието, както и способност за интерпретиране и прилагане на изследвания в преподаването. Чрез непрекъснато обучение, участие в образователни изследвания и ангажиране с родители, колеги и по-широката училищна общност, учителите усъвършенстват своите професионални и научни роли. Тяхната подготовка, опит и личен характер допринасят за създаването на динамични модели на преподаване, които оформят както интелектуалното, така и социалното развитие на учениците. В крайна сметка, научната роля подчертава отговорността на учителя да остане адаптивен, информиран и ангажиран със самоусъвършенстване, осигурявайки подобряване както на педагогическата практика, така и на качеството на образованието като цяло.

3.3. Социалната роля на учителя в съвременното училище

Социалната роля на учителя в съвременните училища се простира далеч отвъд преподаването на знания, обхващайки менторство, културна интеграция и ангажиране на общността. Учителите действат като фасилитатори на обучението, насърчавайки критичното мислене, креативността, емоционалната интелигентност и уменията за решаване на проблеми, като същевременно насърчават приобщаването и дигиталната грамотност. Те подкрепят социалното и емоционалното благополучие на учениците, сътрудничат със семействата и общностите и подготвят учащите се да станат отговорни глобални граждани. Чрез адаптиране към развиващите се образователни парадигми, учителите играят ключова роля във формирането не само на академичните

резултати, но и на етичното и социално развитие на бъдещите поколения.

4. Концепцията за учителски статус

Статутът на учителя се отнася до социалната позиция и признанието, които преподавателите заемат в обществото, оформени както от личната им идентичност, така и от начина, по който са възприемани от другите. Той отразява ролята, квалификацията и взаимодействията на учителя с колеги, ученици и родители, символично представяйки как обществото цени и се отнася към професията.

4.1. Социален статус – учителският престиж

Социалният статус и престиж на учителската професия отразяват как учителите се възприемат в йерархията на професиите, съчетавайки както социалното им положение, така и репутацията им. Макар традиционно да са уважавани и свързвани с културния и среднокласов статус, днес учителите често се чувстват подценени поради ниското заплащане, ограничените ресурси и високите обществени изисквания. Престижът зависи не само от материалните символи и професионалната или научната идентичност, но и от признанието и оценката, предоставяни от другите. Хармонията, някога свързваща статуса и репутацията, обаче е отслабнала, оставяйки много учители с намален социален статус и репутация, формирана повече от моралната подкрепа и образователната им роля, отколкото от икономическото или социалното влияние.

4.2. Професионален статус на учителя

Професионалният статус на учителя се формира от общественото възприятие за неговата отдаденост, компетентност и грижа за учениците, като авторитетът исторически е обвързан както с формалната позиция, така и с личните качества. Традиционно учителите са били възприемани

като морални модели за подражание и авторитетни фигури, символизиращи знанието, морала и властта, въпреки че този авторитет често се е основавал на йерархични структури и външни маркери. В съвременния контекст обаче се наблюдава изместване към истински педагогически авторитет, при който учителите влияят на учениците чрез уважение, насоки и подкрепа за автономност, а не чрез принуда. Въпреки това, предизвикателства като недисциплинираност на учениците, променящите се социални очаквания и ограниченото признаване на социалния статус на учителите подкопават престижа им, често ги оставяйки в отбранителна позиция. Докато тяхната идентичност продължава да бъде подкрепяна институционално, напрежението между социалния им статус и репутацията им остава, което прави професионалния им авторитет едновременно съществен и крехък.

4.3. Научен статус на учителя

Научният статус на един учител се определя от нивото му на знания, обучение и ангажираност в научни изследвания, но мнозина се чувстват неподготвени да отговорят на нарастващите изисквания на съвременното образование. Макар университетското обучение да осигурява основа, то не е достатъчно само по себе си, а липсата на специализация, ниските заплати и историческото наследство на учителите без университетско образование отслабват научния престиж на професията. За разлика от други академични области, преподаването често се бори за признание, като холистичният и обобщаващ характер се възприема като по-малко престижен от специализацията. За да повишат научния си статус, учителите трябва да надхвърлят обучението в класната стая, като активно се ангажират с образователни изследвания, прилагат иновативни методи и се стремят към непрекъснато професионално развитие. По този начин те могат да се предефинират не само като предаватели на знания, но и като

ключови фактори за образователния прогрес и социалното признание.

4.4. Професионално развитие на учителите

Професионалното развитие на учителите е непрекъснат и динамичен процес, който обхваща цялата кариера на учителя, съчетавайки формално обучение, неформално учене и самостоятелно развитие. То включва повече от усвояване на нови техники; то отразява лична трансформация, себепознание и култивиране на професионална идентичност. Ефективното професионално развитие подобрява знанията, уменията и ценностите на учителите, като същевременно насърчава мотивацията, сътрудничеството и ученето през целия живот. Моделите на професионално развитие варират от стандартизирани програми и училищни инициативи до самостоятелно ръководени и научно обосновани подходи, всеки от които допринася за подобряване на преподавателските практики. В крайна сметка, смисленото професионално развитие изисква постоянни възможности, системна подкрепа и рефлексивна практика, гарантиращи, че учителите остават адаптивни, иновативни и ефективни в посрещането на променящите се нужди на учениците и образованието като цяло.

ГЛАВА 3: СОЦИАЛЕН СТАТУС, СОЦИАЛНА ИДЕНТИЧНОСТ И СОЦИАЛЕН ПРЕСТИЖ НА ГРЪЦКИТЕ УЧИТЕЛИ

1. Кратка историческа справка

Историческият контекст на учителската професия в Гърция разкрива дълъг път на трансформация от нисък престиж и ограничена автономия до постепенна професионализация. През 19-ти и началото на 20-ти век учителите често са били лишени от подходящо обучение, работили са при лоши условия и са били третирани повече като държавни служители, отколкото като професионалисти, като социалният им статус е

бил подкопан от политическа зависимост и ниски заплати. Реформи като създаването на учителски училища, педагогически академии и в крайна сметка педагогически катедри на университетско ниво повишиха нивото на обучение и подобриха условията на труд, но преподаването все още изоставаше от другите академични професии по престиж. През последните десетилетия развитието на образователната наука, засилените научни изследвания и възможностите за висше образование допринесоха за укрепване на научната и професионалната идентичност на учителите, въпреки че постоянните предизвикателства – като бюрокрация, недофинансиране и ограничено участие в разработването на политики – продължават да възпрепятстват пълното признание и социалното уважение.

2. Нормативна уредба на статута и професионалното развитие на гръцките учители

Професионалният статус и развитие на гръцките учители се регулира от законодателни рамки, институционални структури и образователни реформи, които са се развили успоредно със социалните и политическите промени. развитието на учителите включва първоначално обучение на университетско ниво, непрекъснато професионално развитие (НПР) и системи за оценяване, предназначени да подобрят качеството на преподаване. Институции като Института за образователна политика (ИОП), Регионалните центрове за обучение (РЕЦ) и университетите предоставят възможности за обучение, докато финансирани от ЕС програми подкрепят реформите. Въпреки тези усилия, предизвикателства като липса на систематизация, бюрокрация, ограничено финансиране и неравномерен достъп продължават да съществуват, което често намалява ефективността на обучението и оценяването. Непрекъснатото учене през целия живот, интеграцията на технологиите и професионалните учебни общности все повече се подчертават като начини за модернизиране на развитието на

учителите. Липсата на напълно съгласувана стратегия и смислено участие на учителите в процеса на разработване на политики обаче продължава да възпрепятства повишаването на професионалния статус на учителите и цялостното усъвършенстване на гръцката образователна система.

3. Социалният статус на учителите в периода от 1950 г. до днес

От 50-те години на миналия век социалният статус на учителите в Гърция претърпя значителна трансформация. Традиционно учителите бяха уважавани фигури, символизиращи знанието, морала и авторитета, чийто престиж се простираше отвъд класната стая в по-широката общност. Тяхната роля беше подсилена от културните норми, държавното признание и включването на средната класа, въпреки скромните заплати. Въпреки това, от 60-те години на миналия век нататък, демократизацията на образованието, разширяването на задължителното училищно образование и социалните реформи създадоха нови предизвикателства. Учителите се сблъскаха с нарастващо разнообразие сред учениците, нарастващи очаквания и натиск както от обществото, така и от държавата. Неолибералните реформи от 80-те до 90-те години и разпространението на цифровите технологии допълнително отслабиха символичния им авторитет, тъй като учениците получиха достъп до алтернативни източници на знания. През последните десетилетия икономическите икономии и намаляващите материални награди задълбочиха пропастта между традиционната морална репутация на учителите и настоящия им нисък социален статус. Днес те все повече се възприемат като „техници“ на знанието, а не като морални модели за подражание, но въпреки това те остават основни фактори на образованието и социалното развитие.

4. Идентичността на учителя в представата на гръцките учители

Учителската идентичност в Гърция е динамична конструкция, оформена от лични ценности, вярвания и опит, както и от по-широки социални, културни и институционални фактори. В исторически план гръцките учители са били възприемани като морални и интелектуални лидери, натоварени както с академичното обучение, така и с предаването на социални ценности, но с течение на времето тяхната роля се е променила в отговор на политическите, икономическите и образователните промени. Въпреки че учителите продължават да се възприемат като централни за формирането на знанията и характера на учениците, предизвикателства като намалените заплати, увеличеното натоварване и ограниченото признание – особено след икономическата криза от 2008 г. – са повлияли на тяхното самовъзприятие и чувство за професионална стойност. Днес учителската идентичност отразява баланс между професионалните и научните роли, развивайки се чрез непрекъснато взаимодействие със социалната среда и непрекъснато саморазвитие.

4.1. Представяне на резултатите от количествените изследвания

Според гореспоменатата теория е установена празнина по отношение на разбирането за това как гръцките учители възприемат своята професионална идентичност, научна компетентност и обществен престиж в контекста на съвременните образователни предизвикателства. Макар теорията да разглежда общите фактори, влияещи върху идентичността на учителите и обществените им роли, тя не отчита адекватно пресечната точка на тези елементи в рамките на специфични културни и образователни рамки, като тези в Гърция. Тази празнина показва необходимостта от локализиращи изследвания, които да изследват уникалната

динамика на учителските роли, включително тяхното социално признание, професионални стремежи и въздействието на системната подкрепа върху тяхната образователна ефикасност.

Разработеният за това проучване въпросник е структуриран така, че да обхване цялостно разбиране на възприятията и опита на гръцките учители в четири ключови измерения – професионална идентичност, научна идентичност, социален статус и демографски характеристики: Част А: Професионалната идентичност на учителя изследва възприятията за управление на класната стая, справедливостта, нуждите от обучение и значението на личността за ефективността на преподаването; Част Б: Научната идентичност на учителите оценява образователния опит на учителите, подготвеността, използването на иновативни методи и обучението им в образователни технологии; Част В: Социалният статус на учителите изследва общественото признание, удовлетвореността от заплатата, сътрудничеството и общественото възприятие за стойността на учителската професия и Част Г: Демографски характеристики – основни данни като възраст, пол, образователна квалификация, трудов статус и място на работа, за да се контекстуализират отговорите. Въпросите са базирани предимно на скалата на Ликерт, което позволява на участниците да оценят своето съгласие или несъгласие с различни твърдения.

Цел и задачи

Основната цел на това изследване е да се проучи как гръцките учители възприемат професионалния си престиж в обществото и на работното си място. По-конкретно, то се стреми да анализира техните възгледи за управлението на класните стаи, професионалната идентичност и степента, до която професията им е призната и ценена в Гърция. За да се постигне това, изследването разглежда възприятията на гръцките учители за способността им да управляват класните стаи, да поддържат авторитет и да осигуряват ефективност на обучението. То също така изследва техните възгледи за

адекватността на образователния им опит, необходимостта от допълнително обучение по иновативни методи на преподаване и съответствието на професионалното им развитие с ролите им на преподаватели. Освен това, изследването оценява как учителите възприемат обществения си принос, признанието, което получават от обществеността и медиите, и връзката между финансовото възнаграждение и професионалния престиж. Накрая, то изследва подкрепата и признанието, които получават от институционалните лидери, местните общности и политиците, предоставяйки цялостно разбиране на факторите, които влияят върху социалния статус на учителите в гръцкото образование.

Изследователски въпроси

Изследователските въпроси, на които това изследване се опитва да отговори, са следните:

- Как гръцките учители възприемат способността си да управляват класните стаи?
- Как гръцките учители възприемат способността си да поддържат авторитет?
- Как гръцките учители възприемат способността си да осигурят ефективност на обучението?
- Как гръцките учители възприемат адекватността на образованието си в подкрепа на професионалното им развитие?
- Как гръцките учители възприемат нуждата си от обучение по иновативни методи на преподаване и практически умения?
- Как гръцките учители възприемат съобразяването на професионалното си развитие с ролите си на преподаватели?
- Как гръцките учители възприемат обществения си принос и признанието си от обществеността и медиите?

- Как гръцките учители възприемат връзката между финансовото признание и престижа на своята професия?
- Как гръцките учители възприемат подкрепата и признанието, които получават от институционалните ръководители и местните общности?

Дизайн на изследването

Това проучване използва количествен изследователски подход, използващ структурирано анкетно проучване за събиране на данни от гръцки учители. Въпросникът е разработен за измерване на възприятията за професионална идентичност, научна идентичност и социален престиж, използвайки формат на скалата на Ликерт. Този подход гарантира обективност и последователност при оценката на отговорите. Събраните данни бяха анализирани с помощта на описателни и инференциални статистически методи за идентифициране на ключови модели и взаимоотношения.

Извадка

Проучването е проведено сред 240 учители от префектура Атика. То е непредставително за гръцките учители, тъй като е географски ограничена до префектура Атика. Извадката се състои от 154 жени и 86 мъже.

Етични съображения

Строго бяха спазени етичните насоки с цел гарантиране на конфиденциалността и доброволното участие на респондентите. Всеки участник получи формуляр за информирано съгласие, в който бе обяснена целта на изследването, правото да се оттегли по всяко време и уверението за анонимност. Не бяха събирани лични идентифициращи данни, а събраните данни се използваха единствено за изследователски цели. Етичната рамка имаше за цел да защити правата на участниците, като същевременно насърчава откровени и честни отговори.

5. Фактори, влияещи върху идентичността на учителите в Гърция

Идентичността на учителите в Гърция се формира от комбинация от културни очаквания, професионални изисквания, образователни политики, икономически условия и обществени нагласи. Учителите традиционно се възприемат като морални и интелектуални водачи, но това уважение създава и висок натиск, често водещ до стрес и прегаряне. Централизираните политики, ограничените ресурси, големите класове и предизвикателствата на приобщаването и дигиталната трансформация допълнително усложняват тяхната роля, понякога намалявайки чувството им за автономност и професионална стойност. Финансовата криза от 2008 г. задълбочи чувството за подценяване чрез намаляване на заплатите, несигурност на работното място и по-голямо натоварване. В същото време възможностите за професионално развитие могат да укрепят идентичността, когато са смислени, макар че непостоянният достъп често оставя учителите разочаровани. Като цяло, идентичността на гръцките учители е динамична, постоянно се променя от културните ценности, промените в политиките, обществените очаквания и икономическите реалности, което подчертава необходимостта от системна подкрепа за поддържане на устойчива и позитивна професионална самооценка.

6. Престижът на учителската професия в Гърция

Престижът на учителската професия в Гърция е сложен и многостранен въпрос, оформен от културни традиции, професионални очаквания, институционални рамки и по-широки социални и икономически условия. В исторически план учителите са били възприемани като уважавани фигури и морални водачи, но през последните десетилетия престижът им е поставен под въпрос от ниските заплати, ограничените правомощия за вземане на решения, липсата на оценка, масовизацията на професията и негативните обществени

възприятия. Неформалните йерархии в училищата, оформени от фактори като възраст, пол, предмет и стил на преподаване, също влияят върху това как учителите са оценени от колеги и ученици. Въпреки тези предизвикателства, много учители продължават да демонстрират силна емоционална ангажираност, професионализъм и чувство за социална мисия. За да бъде възстановен и поддържан обаче престижът, са необходими системни промени, включително подобрени условия на труд, справедливо възнаграждение, непрекъснато професионално развитие и културна промяна към оценяване на ролята на учителя като централна както за образованието, така и за обществото.

6.1. Престиж на учителите в Гърция: резултати от интервюта с родители

Резултатите от интервютата с родители показват, че макар гръцките родители единодушно да признават незаменимата роля на учителите за оформянето както на академичното, така и на моралното развитие на децата, те също така изразяват загриженост относно намаляващия престиж поради ниските заплати, недостатъчното обучение и слабата комуникация между преподавателите и семействата. Родителите подчертаха значението на непрекъснатото професионално развитие, особено в областта на цифровите умения, и изтъкнаха увеличението на заплатите като ключов фактор за подобряване на социалния статус, въпреки че уважението трябва да идва и от по-широко обществено признание. Мнозина отбелязаха, че учителите са се радвали на по-голям престиж в миналото, докато днес техният авторитет често е поставян под въпрос, особено в градски условия. Предложенията за подобряване на имиджа на учителите включваха по-добро заплащане, подобрени условия на труд, повече възможности за обучение, намалено работно натоварване и по-силно сътрудничество със семействата. Като цяло родителите виждат учителите като жизненоважни, но

подценени, подчертавайки необходимостта от системни подобрения за възстановяване на престижа на професията.

7. Предизвикателства пред повишаване на авторитета и престижа на учителите в гръцкото образование

Повишаването на авторитета и престижа на учителите в гръцкото образование е изправено пред сложни предизвикателства, коренящи се в намаляващия социален статус, ограничената автономия, недостатъчното обучение, финансовата несигурност и променящите се обществени очаквания. Макар традиционно да се възприемат като уважавани „функционери“, днес учителите се борят да съчетаят намалените материални възнаграждения с трайните си морални и образователни отговорности. Укрепването на техния престиж изисква висококачествено начално и продължаващо обучение, по-добри условия на труд, справедливо заплащане и признание за тяхната професионална автономност. В същото време социалното признание, съвместното вземане на решения и интеграцията на цифровите технологии и изкуствения интелект трябва да засилват, а не да намаляват тяхната роля. Учителите са призовани да действат като рефлексивни професионалисти и изследователи, съчетавайки педагогически опит с адаптивност, креативност и сътрудничество в общността. В крайна сметка е необходима културна и институционална промяна, за да се позиционират учителите като централни, уважавани агенти на иновациите и доверието в образователната система.

8. Дискусия

В отговор на първия изследователски въпрос относно управлението на класната стая, повечето гръцки учители съобщиха за увереност в прилагането на правилата, справянето с предизвикателства и поддържането на дисциплина, въпреки че по-малка група призна за трудности, което родителите също потвърдиха, като посочиха непоследователни практики.

Отговаряйки на втория изследователски въпрос относно поддържането на авторитет, по-голямата част от учителите се чувстваха уважавани от своите ученици, но родителските мнения предполагаха, че авторитетът е намалял в сравнение с предишните поколения. Що се отнася до третия изследователски въпрос относно ефективността на обучението, почти всички учители смятаха, че методите им подобряват ученето и могат да бъдат адаптирани към различните нужди на учениците, въпреки че родителите отбелязаха различия между по-младите учители, които се чувстваха по-комфортно със съвременните методи, и по-възрастните учители, които понякога се затрудняваха с дигиталните инструменти.

Що се отнася до четвъртия изследователски въпрос относно образователния фон, повечето учители се чувстваха адекватно подготвени от академичното си обучение, въпреки че както анкетата, така и родителските гледни точки подчертаваха пропуски в практическото и технологичното обучение. По петия изследователски въпрос относно нуждите от обучение, учителите широко признаха важността на непрекъснатото професионално развитие, особено в областта на иновативните методи и технологии. Шестият изследователски въпрос показва, че макар повечето учители силно да се идентифицират с ролята си, някои се затрудняват да интегрират напълно професионалното си развитие в ежедневната практика. Седмият изследователски въпрос разкри, че въпреки че учителите виждат себе си като даващи жизненоважен обществен принос, те се чувстват подценени от обществеността и медиите. Накрая, осмият изследователски въпрос подчертава ограничената институционална и обществена подкрепа, като както учителите, така и родителите подчертават важността на по-силното сътрудничество за повишаване на мотивацията и професионалния статус на учителите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Гръцките учители поддържат силна професионална идентичност и увереност в своите преподавателски способности, но въпреки това са изправени пред предизвикателства, дължащи се на ограничени възможности за обучение, неадекватни финансови възнаграждения и намаляващо обществено признание. Докато учителите се възприемат като ефективни преподаватели, родителите и обществеността често подценяват тяхната роля, възприятие, подсилено от негативни медийни образи и системни пречки. Престижът на учителите е показан като динамичен, формиран от вътрешни фактори като идентичност и мотивация, и външни като икономически условия, институционална подкрепа и общностен контекст, със значителни разлики между градската и селската среда, както и нивата на преподаване. Въпреки тези трудности, учителите демонстрират устойчивост, отдаденост и ангажираност към своите ученици, въпреки че са необходими системни реформи за възстановяване на престижа на професията. Методологично, подходът със смесени методи предостави нюансирани прозрения, но беше географски ограничен до Атика и изключваше други ключови заинтересовани страни. Бъдещите изследвания трябва да се разширят географски, да включат гласовете на ученици, училищни ръководители и политици, както и да изследват влиянието на медиите, пола и социално-икономическия произход. Като цяло, проучването заключава, че учителската професия в Гърция е в повратна точка и възстановяването на нейния престиж изисква образователни реформи, културни промени и по-силно обществено признание на жизненоважната роля на учителите.

САМООЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ В ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

1. Дисертационният труд е първото теоретико-емпирично изследване върху социалния престиж на учителите в гръцката образователна система.

2. Изследването предлага ново и по-задълбочено разбиране на професионалната и научна идентичност на учителите, както и на динамиката на техния социален престиж.

3. Разработена е цялостна концептуална рамка, интегрираща социологически теории (Гофман, Бурдийо, Харгрийвс и Фулан) със съвременни перспективи, за изследване на идентичността, авторитета и професионалното развитие на учителите.

4. Разработен е социологически инструментариум, свързан с изследването на социалната идентичност и социалния престиж на гръцките учители. Той може да намери приложение и в други научни изследвания.

5. Комплексното използване на резултатите от количественото непредставително проучване, проведено сред гръцки учители и от дълбочинните интервюта с родители, граждани на Република Гърция, дава възможност да се очертаят както част от обществените нагласи, така и да се систематизират личните професионални самооценки на учителите.

6. Изведени са социалните предпоставки за авторитета на съвременния гръцки учител и са предложени начини за повишаване на социалния престиж на учителската професия.

ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИЯТА

- Balala, K. (2024). Exploring the Social Prestige of Teachers in Greek Education: A Literature Review. *Doctoral Students in Science*. 7. Collection of doctoral papers presented at the Doctoral School and 7th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at the South-West University “Neofit Rilski” 14.12 – 15.12.2023, pp. 553-559, ISSN 2738-8328.
- Balala, K. (2024). Teacher's identity, role, and social status. In: *Knowledge-International Journal*, 63(2), pp. 199-203. Print: GRAFOPROM-Bitola. Global Impact & Quality Factor (GIF).
- Balala, K. (2024). The social prestige of teachers in greek education: challenges and opportunities. In: *Knowledge-International Journal*, 63(2), pp. 181-186. Print: GRAFOPROM-Bitola. Global Impact & Quality Factor (GIF).
- Balala, K. (forthcoming 2025). Teaching in Greece: A Profession of Prestige or Decline?. *Doctoral Students in Science*. 8. Collection of doctoral papers presented at the Doctoral School and 8th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at the South-West University “Neofit Rilski” 18.12.2024.



**SOUTH-WEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKI”
FACULTY OF PHILOSOPHY
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY**

KONSTADINA IOANNIS BALALA

THE SOCIAL PRESTIGE OF TEACHERS IN GREEK EDUCATION

ABSTRACT

of a dissertation for acquiring of the educational and scientific degree of “Doctor of Philosophy” in the professional field 3.1 Sociology, Anthropology and Cultural sciences, Area of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences

**SCIENTIFIC SUPERVISOR:
Assoc. Prof. Petrana Stoykova, Ph.D**

Blagoevgrad
2025



**SOUTH-WEST UNIVERSITY “NEOFIT RILSKI”
FACULTY OF PHILOSOPHY
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY**

KONSTADINA IOANNIS BALALA

THE SOCIAL PRESTIGE OF TEACHERS IN GREEK EDUCATION

ABSTRACT

of a dissertation for acquiring of the educational and scientific degree of “Doctor of Philosophy” in the professional field 3.1 Sociology, Anthropology and Cultural sciences, Area of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences

SCIENTIFIC JURY

Internal members:

1. Prof. Valentina Milenkova, DSc
 2. Assoc. Prof. Mario Marinov, Ph.D
- Alternate member:*** Assoc. Prof. Teodor Gergov, Ph.D

External members:

1. Prof. Albena Nakova-Manolova, DSc
 2. Assoc. Prof. Petya Ilieva-Trichkova, Ph.D
 3. Assoc. Prof. Nikola Vangelov, Ph.D
- Alternate member:*** Assoc. Prof. Lyuba Spasova, Ph.D

The dissertation was discussed and proposed for public defense at a meeting of the Department of Sociology of the Faculty of Philosophy at South-West University "Neofit Rilski" on October 27, 2025.

DISSERTATION DATA

The dissertation is 230 pages long, including 209 pages of main text. It consists of an introduction, three chapters, a conclusion, and two appendices, with 52 tables and 52 graphs. A total of 193 sources were used.

The public defense of the dissertation will take place on December 1, 2025, at 11:00 a.m. in Room 342 of Academic Building No. 1 at South-West University "Neofit Rilski" – Blagoevgrad.

The materials for the public defense are available at the Department of Sociology, Academic Building No. 1 of South-West University "Neofit Rilski" – Blagoevgrad.

CONTENTS

Contents.....	4
INTRODUCTION	6
CHAPTER 1: TEACHER'S PEDAGOGICAL POWER, AUTHORITY AND PRESTIGE.....	9
1. The main characteristics of the teacher's work.....	9
2. Power of the teacher	10
3. Teacher's authority.....	10
3.1. The nature of teacher authority.....	11
3.2. Types of teacher authority	11
3.3. Basic prerequisites for the teacher authority	12
4. The Prestige of Teachers and Teaching.....	12
4.1.Types of prestige	13
4.2. Differentiation of the prestige of teachers	14
4.3. Factors lowering the prestige of the teaching profession	14
4.4. Factors building the prestige of the teaching profession	15
CHAPTER 2: TEACHER'S IDENTITY, ROLE AND SOCIAL STATUS.....	15
1. Social identity and organizational structures.....	15
2. Teacher's Social Identity.....	16
2.1. Teacher's Professional Identity.....	17
2.2. Teacher's Scientific Identity	17
3. The concept of the Teacher role	18
3.1. The professional and pedagogical role of the Teacher	18
3.2. Scientific Role of the Teacher	19

3.3. The social role of the teacher in the modern school	19
4. The concept of Teacher Status.....	20
4.1. Social status – Teacher's Prestige	20
4.2. Professional Status of the Teacher.....	20
4.3. Scientific Status of the Teacher.....	21
4.4. Professional teacher development	21
CHAPTER 3: SOCIAL STATUS, SOCIAL IDENTITY AND SOCIAL PRESTIGE OF THE GREEK TEACHERS	22
1. Brief historical background	22
2. Regulations on status and professional development of the Greek teachers.....	22
3. The social status of Teachers in the period from 1950 until today.....	23
4. Teacher's Identity in the perception of Greek teachers. Error! Bookmark not defined.	
4.1. Presentation of Quantitative Research Results	24
5. Factors Influencing Teacher Identity in Greece	27
6. The prestige of the teaching profession in Greece.....	27
6.1. Teachers' Prestige in Greece: Findings from Parental Interviews	28
7. Challenges to boosting the authority and prestige of the teachers in Greek Education	29
8. Discussion.....	29
CONCLUSION.....	30
SELF-ASSESSMENT OF CONTRIBUTIONS IN THE PhD THESIS	32
PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE DISSERTATION.....	33

INTRODUCTION

The role and status of teachers have historically been pivotal for social and cultural development, with educators in Greece traditionally held in high regard as bearers of knowledge and moral guides. However, social and economic changes have eroded this prestige, making it essential to examine teachers' professional identity and the way they are perceived by society, particularly by parents.

The main objective of this dissertation is to investigate the social prestige of teachers within the Greek educational system, focusing on how this prestige is formed, challenged, or redefined in today's context. More specifically, the research aims to explore the elements that compose teachers' professional and scientific identity and to understand how these elements interact with perceptions of social prestige. A central focus is placed on the perceptions of parents, as representatives of society, whose views are crucial in shaping the collective image of teachers. The study further seeks to identify the social, institutional, and personal factors that either enhance or diminish the teacher's status, and to propose ways in which the professional image of teachers can be strengthened.

To achieve this goal, the study undertakes several specific tasks. It examines teachers' perceptions of their ability to manage classrooms, maintain authority, and ensure instructional effectiveness. It also investigates their views on the adequacy of their educational background and their need for further training in innovative teaching methods, while analysing the extent to which professional growth aligns with their roles and responsibilities. Moreover, the research evaluates teachers' perceptions of their societal contribution and the recognition they receive from the public and the media, as well as the relationship between financial compensation and professional prestige. Finally, it assesses the support and recognition provided by institutional leaders, local communities, and policymakers, offering a comprehensive

understanding of the factors that shape teachers' social standing in Greece.

Complementing these perspectives, the study incorporates the views of parents through qualitative interviews, capturing how society perceives teachers' prestige, their cooperation with families, the adequacy of their training, their remuneration, and the challenges they encounter. This additional dimension ensures a more holistic understanding of the factors influencing teachers' social status.

The central thesis of this dissertation argues that the prestige of the teaching profession in Greece is undergoing a profound redefinition. While traditional forms of respect and authority have declined due to socio-economic changes and shifting educational practices, there remains a core recognition of teachers' pedagogical and societal value. Many educators continue to draw prestige from their role as facilitators of knowledge, contributors to social development, and supporters of student well-being, even in the face of diminishing public acknowledgment and material rewards. This thesis is tested by examining both the self-perceptions of teachers and the reflections of parents as representatives of society.

The study is structured around the following research hypotheses:

- The majority of Greek teachers perceive themselves as competent in managing classroom environments, particularly in maintaining discipline and creating a positive learning atmosphere.
- Teachers generally believe that their academic training has provided a solid foundation, yet many consider it insufficient to meet today's pedagogical demands and emerging educational challenges.
- Parents agree that teachers' financial compensation does not reflect the significance of their educational work, which negatively affects the social image and prestige of the profession.

To address these hypotheses, a mixed methods research approach was adopted. The dissertation draws on both qualitative and quantitative data to provide a comprehensive analysis of the

topic. The first part of the research included an extensive review of the existing literature and policy documents on teacher identity, authority, and prestige. This theoretical framework informed the design of the empirical research, which involved the distribution of structured questionnaire to teachers in Greece, specifically in the Attica region, to capture their self-assessment of professional identity and perceived social status. In addition, in-depth interviews were conducted with parents to record their views on teachers' authority, prestige, and the challenges they face. Quantitative data was analyzed using statistical methods to identify patterns and correlations, while qualitative data was processed through thematic content analysis to uncover deeper insights and narratives.

However, the study is not without limitations. Geographically, it focuses not only on the Greek context, but on a specific geographical part of Greece, the prefecture of Attica, which limits the generalizability of the findings to other educational systems. Furthermore, while both teachers and parents are included as data sources, other social actors such as students, school principals or policymakers were not directly involved. At the same time, the research is also carried out in a specific time frame, which can be influenced by continuous economic and social fluctuations that can affect public perceptions. Finally, the focus on educational level does not cover the full range of educational levels where the prestige of the teaching profession can vary significantly.

The structure of this doctoral thesis is organized into three main chapters. The first chapter examines the concepts of pedagogical power, teacher authority and the evolving dimensions of prestige in the teaching profession. The second chapter explores the identity of the teacher through social, professional and scientific roles, while also examining the social position attributed to the profession. The third chapter presents the identity and prestige of Greek teachers, starting with a historical review of developments. Furthermore, the chapter includes the presentation of the empirical dimension of the study, offering a detailed analysis of the quantitative and qualitative data collected through teacher surveys

and parent interviews. Also, the last chapter concludes the thesis by discussing the results and summarizing the main findings, offering recommendations for educational policy and teacher training practices aimed at enhancing the social recognition and power of teachers in Greece.

In sum, this dissertation aims to contribute to the growing body of research on teacher identity and prestige by providing empirical evidence from the Greek context and offering critical reflections on the status of the teaching profession. By analyzing both internal (teacher self-perception) and external (societal perception) dimensions of prestige, the study aspires to inform policy and support a more balanced and appreciative view of educators in a rapidly evolving educational environment.

CHAPTER 1: TEACHER'S PEDAGOGICAL POWER, AUTHORITY AND PRESTIGE

1. The main characteristics of the teacher's work

Teachers play a central role in the quality of education, as effective teaching directly influences student achievement and overall school performance. Their work extends beyond the simple transmission of knowledge to include the cultivation of values, skills, and attitudes that shape students' academic and personal growth. Successful educators demonstrate integrity, enthusiasm, adaptability, and strong organizational skills, while also maintaining classroom order, setting clear learning goals, and providing constructive feedback. In this context, the teacher is not only a source of knowledge but also a source of inspiration, shaping a learning environment where students feel motivated and engaged.

At the same time, effective teaching relies heavily on both verbal and non-verbal communication, with teachers using body language, facial expressions, and tone to manage the classroom climate and foster student participation. Building positive relationships, showing genuine interest in students' individual needs,

and maintaining enthusiasm for teaching are all essential aspects of pedagogical power and authority. Through careful preparation, thoughtful classroom management, and continuous professional development, teachers exercise a unique form of authority that not only guides learning but also contributes to their prestige and recognition in society.

2. Power of the teacher

The power of the teacher lies primarily in shaping the pedagogical and psychological climate of the classroom, where students feel accepted, respected, and motivated to participate. By cultivating a climate of love, security, and equality, teachers encourage students to express themselves without fear of ridicule or rejection, while also respecting individual differences and learning rhythms. Through differentiated teaching, positive reinforcement, and opportunities for choice, teachers nurture students' self-esteem, autonomy, and motivation, creating conditions that support both academic achievement and personal development.

At the same time, the teacher's authority extends to fostering collaboration between school and family, recognizing parents as partners in the educational process. Effective communication, fairness, and respect for diversity not only enhance student engagement but also build a sense of belonging within the school community. By balancing structure with flexibility, and authority with empathy, teachers exercise a form of power that is constructive and empowering, enabling students to thrive academically, socially, and emotionally while reinforcing the teacher's pedagogical authority and prestige.

3. Teacher's authority

Teacher authority in education is not a simple exercise of dominance but a dynamic interplay of power, influence, and reciprocity shaped by social, cultural, and institutional contexts. While rooted in the school's hierarchical structure, authority is legitimized both by the teacher's role and by the broader moral order

of society, as emphasized by Durkheim. It involves maintaining discipline and guiding behavior, but also fostering mutual respect, communication, and social skills, since learning itself imposes limitations that can create tension. Ultimately, pedagogical authority is effective when it balances structure with understanding, ensuring both classroom order and the transmission of values essential for students' personal and social development.

3.1. The nature of teacher authority

The nature of teacher authority is complex and multifaceted, extending beyond simple dependence or control to encompass interaction, interdependence, and a network of social, cultural, and institutional influences. Teachers assume multiple roles—conventional, relational, spontaneous, core, and managerial—that shape both the learning process and the wider school environment. Authority emerges not only from the teacher's institutional position and expertise but also from trust, communication, and the ability to balance discipline with encouragement. When applied effectively, teacher authority fosters student motivation, participation, and self-esteem, while promoting democratic and collaborative learning conditions. Conversely, its misuse can alienate students and undermine the educational process, highlighting the need for authority to be exercised with fairness, empathy, and professional responsibility.

3.2. Types of teacher authority

The types of teacher authority, as outlined by French and Raven, highlight the multifaceted ways in which power operates within the classroom. Reward authority relies on encouragement and positive reinforcement, while coercive authority functions through discipline and sanctions, though its effectiveness depends on fairness and restraint. Legal or regulatory authority stems from institutional legitimacy and the teacher's formal role in upholding school norms, whereas referent authority arises from students' admiration, identification, and emotional connection with the teacher as a role

model. Finally, expert authority is grounded in the recognition of the teacher's knowledge and professional competence, making them a trusted guide in both academic and personal matters. In practice, these forms of authority often overlap, and effective teachers skillfully balance them to foster motivation, discipline, trust, and respect, ensuring both learning outcomes and the development of students' autonomy.

3.3. Basic prerequisites for the teacher authority

Basic prerequisites for teacher authority extend beyond discipline to encompass a combination of professional knowledge, personal qualities, and interpersonal skills that shape effective pedagogy. Pedagogical competence, including deep subject knowledge and adaptable teaching strategies, provides credibility, while emotional intelligence fosters trust, empathy, and conflict resolution. Authority is further reinforced through effective communication, classroom management, cultural competence, and professionalism, ensuring that students experience both structure and support. At the same time, a teacher's personality, temperament, and career stage influence how authority is expressed—whether through reward, expertise, or legitimacy—highlighting the dynamic and evolving nature of teacher authority. Ultimately, authority emerges when teachers balance expertise with empathy, maintaining respect, inclusivity, and professional integrity in the classroom.

4. The Prestige of Teachers and Teaching

The prestige of teachers has historically been tied to their social role as educators, moral guides, and carriers of cultural values, giving them a highly respected identity within society. In earlier decades, the title of “teacher” carried strong social recognition, shaping self-perception and reinforcing authority both inside and outside the classroom. Teachers were viewed not only as professionals but also as “mentors” and “pillars of knowledge,” whose authority was legitimized by widespread social approval and their role in shaping future generations.

However, societal and economic changes have altered this perception, particularly in Greece, where the teaching profession has lost much of its former prestige due to reduced financial rewards and shifting cultural values. While teachers still identify with their educational mission and professional qualifications, they now face the challenge of redefining their social identity and self-concept in a context where respect and recognition are no longer automatically granted but must be continually negotiated within modern educational and social frameworks.

4.1. Types of prestige

Types of teacher prestige reflect the different ways in which educators gain recognition, respect, and influence within the classroom and broader school community. Prestige with authority is built on clarity, consistency, and rule enforcement, while prestige with trust emphasizes open communication and mutual respect. Prestige with support arises when teachers show empathy and provide personal guidance, and prestige with coaching highlights collaboration and goal-oriented learning. Creativity-based prestige fosters innovation and self-expression, while inspirational education prestige inspires ambition, self-esteem, and a love of learning through motivational teaching and strong emotional connections with students.

Beyond classroom practice, teacher prestige is also shaped by professional experience, continuous training, teaching competence, and positive relationships with students and colleagues. Despite this, a persistent contradiction exists between the high social recognition teachers enjoy and the relatively low financial rewards they receive, particularly in countries like Greece. Addressing this imbalance is essential to sustaining teacher motivation, enhancing their professional identity, and reinforcing the broader value of education in society.

4.2. Differentiation of the prestige of teachers

The prestige of teachers is not uniform but differentiated according to subject, educational stage, school context, and personal qualities. Mathematics and science teachers often enjoy higher prestige due to the perceived importance of their subjects, while arts or physical education teachers may gain recognition through closer bonds with students. In small communities, teachers are respected as local elites but face greater scrutiny, whereas in urban schools, prestige depends more on resources, parental support, and the school's socioeconomic environment. Moreover, teachers who adopt modern, student-centered approaches often foster stronger respect than those who rely on traditional, directive methods, showing that prestige is shaped by a combination of institutional, social, and individual factors.

4.3. Factors lowering the prestige of the teaching profession

The prestige of the teaching profession has declined in modern society due to a combination of economic, social, and pedagogical factors. Low salaries, reduced social recognition, and the prioritization of material wealth have weakened the teacher's traditional status, while the shift toward student-centered education has eroded the authority once linked to classroom dominance. Teachers now face the challenge of redefining their self-concept, moving away from a socially prestigious identity toward one rooted in pedagogical value and student outcomes. Although some may feel their prestige has been demystified or marginalized, many continue to find meaning and professional satisfaction in guiding students' learning, fostering creativity, and promoting personal growth. Ultimately, teacher prestige today is less tied to social status and more to the recognition of their educational contributions within a changing, and often economically constrained, environment.

4.4. Factors building the prestige of the teaching profession

The prestige of the teaching profession is strengthened by a combination of professional competence, personal integrity, and social engagement. High-quality teaching, continuous professional development, and the ability to inspire students are central factors, while positive teacher-student relationships and collaboration with parents and the community further enhance recognition. Teachers who demonstrate empathy, honesty, and fairness, and who actively support students' academic and personal growth, earn deeper respect and credibility. Moreover, when educators act as role models and mentors—shaping values, fostering critical thinking, and contributing to social development—they embody the broader societal role of teaching. Ultimately, prestige is built not only through institutional recognition but also through the daily trust, respect, and admiration cultivated in classrooms and communities.

CHAPTER 2: TEACHER'S IDENTITY, ROLE AND SOCIAL STATUS

1. Social identity and organizational structures

Social identity is a central element of human interaction, shaping both self-perception and group belonging. According to Tajfel and Turner, individuals construct identity through processes of categorization, identification, and comparison, which allow them to define themselves in relation to others and derive self-esteem from group membership. Identity is not fixed but fluid, combining personal, interpersonal, and social dimensions, and often involves a paradox of similarity and difference. Theories from Mead, Freud, and Festinger highlight how individuals internalize social norms, role models, and comparisons with others to form an “ideal ego” and navigate the tension between individuality and collective belonging. Within this framework, identity is understood as a negotiation between personal uniqueness and the influence of broader cultural

and institutional contexts, emphasizing its dynamic and relational nature.

Organizational structures play a decisive role in shaping social identity, as institutions embed individuals in roles that carry both responsibilities and symbolic value. Employment, for example, creates “institutionally entrenched identities” that tie self-concept to professional roles, while organizational prestige and recognition directly affect an employee’s self-esteem and motivation. Strong identification with an organization fosters commitment and collaboration but also carries risks, such as burnout or identity conflict, when institutional expectations clash with personal values. Modernity and postmodernity further complicate identity formation, as rapid social changes, globalization, and uncertainty challenge traditional categories and create fluid, reflexive identities. In this context, individuals continually renegotiate their sense of self within shifting social, cultural, and institutional frameworks, balancing stability with adaptability in an ever-changing environment.

2. Teacher's Social Identity

The social identity of teachers is shaped by how they perceive themselves and how they are recognized by society, combining elements of professional status, reputation, and social acceptance. Traditionally, teachers held a strong and omnipresent social identity, as their role extended beyond the classroom and symbolized respect, knowledge, and authority within the community. However, in today’s capitalist and materialistic context, prestige is increasingly linked to wealth and possessions rather than education, leading to a decline in the teacher’s social standing. While once valued for their cultural and educational capital, teachers now face comparisons with individuals of lower educational background but greater material success, which undermines their self-esteem and societal recognition. Despite this decline, teachers continue to hold on to their reputation and education as sources of value, even though these no longer align with contemporary measures of social prestige,

highlighting the contradictions and challenges in defining their identity in modern society.

2.1. Teacher's Professional Identity

The professional identity of teachers is shaped by the expectations, recognition, and judgments of others—students, parents, colleagues, and society at large—while also being anchored in moral principles and professional duties. As Goffman (2016) explains, teachers perform their roles much like actors on a stage, carefully managing impressions and balancing their personal qualities with the identity prescribed by their position. This identity is not only defined by pedagogical competence and subject knowledge (Ritacco & Bolívar, 2018) but also by justice, impartiality, and respect for diversity, which together provide the moral framework of the profession. Teachers reveal their professional identity through both intentional actions and unintended impressions, whether by showing compassion toward struggling students, demonstrating fairness in conflict, or engaging parents in dialogue. Although teachers cannot fully control how they are perceived, they actively shape their image through consistent behavior and professional integrity. Thus, professional identity emerges as a dynamic construct, simultaneously constrained by social expectations and enriched by the teacher's personal choices, values, and capacity for self-reflection.

2.2. Teacher's Scientific Identity

The teacher's scientific identity is defined by a dynamic blend of knowledge, pedagogical skills, ethical values, and continuous professional development, positioning the teacher as both a transmitter of knowledge and a promoter of critical thinking and social growth. While university education provides the necessary foundations, it is insufficient on its own; lifelong learning, research engagement, and the application of educational research in practice are essential for strengthening this identity and elevating teaching to a higher level. In Greece, however, teachers' limited involvement in

research weakens this potential, highlighting the need to cultivate a stronger culture of inquiry and self-improvement to enhance both pedagogy and the overall quality of education.

3. The concept of the Teacher role

The role of the teacher extends beyond the delivery of knowledge and includes supporting the cognitive, emotional, and social development of students. A teacher functions as a guide and mediator of learning, adapting instruction to the individual needs of learners while encouraging critical thinking, creativity, and lifelong curiosity. At the same time, the teacher serves as a role model, shaping values, behaviors, and attitudes toward learning, while fostering supportive relationships that build self-confidence and promote active participation. This role is not static but multidimensional, combining formal responsibilities with personal interpretation and adaptability. As a result, the teacher's role is central to both education and socialization, contributing to the formation of future citizens and the overall cohesion of society.

3.1. The professional and pedagogical role of the Teacher

The professional and pedagogical role of the teacher is defined through the network of relationships developed with students, parents, colleagues, and the school community, forming an interdependent system of activities. The teacher is called not only to transmit knowledge but also to cultivate skills, values, confidence, and a spirit of cooperation, demonstrating commitment, qualifications, and dedication to his work. This role includes both technical and pedagogical dimensions, shaped by the curriculum, school legislation, and social expectations, while also influenced by how the teacher interprets and embraces his mission. Through this dynamic, the teacher acts as a transmitter of knowledge and as a pedagogue who contributes to the intellectual, emotional, and social development of students, fulfilling a role essential to school life and society.

3.2. Scientific role of the Teacher

The scientific role of the teacher is a vital component of professional identity, as it is closely tied to knowledge, research, and lifelong development. Beyond being a transmitter of information, the teacher functions as a researcher of practice, constantly seeking new approaches to enhance the learning process and create innovative educational environments. This role requires not only subject expertise but also a strong foundation in pedagogy, psychology, and the sociology of education, as well as the ability to interpret and apply research in teaching. Through continuous training, participation in educational research, and engagement with parents, colleagues, and the wider school community, teachers refine their professional and scientific roles. Their preparation, experiences, and personal character contribute to the creation of dynamic teaching models that shape both the intellectual and social development of students. Ultimately, the scientific role highlights the teacher's responsibility to remain adaptable, informed, and committed to self-improvement, ensuring the upgrading of both pedagogical practice and the quality of education as a whole.

3.3. The social role of the teacher in the modern school

The social role of the teacher in modern schools extends well beyond knowledge transmission, encompassing mentorship, cultural integration, and community engagement. Teachers act as facilitators of learning, fostering critical thinking, creativity, emotional intelligence, and problem-solving skills, while also promoting inclusivity and digital literacy. They support students' social and emotional well-being, collaborate with families and communities, and prepare learners to become responsible global citizens. By adapting to evolving educational paradigms, teachers play a pivotal role in shaping not only academic outcomes but also the ethical and social development of future generations.

4. The concept of Teacher Status

Teacher status refers to the social position and recognition that educators hold within society, shaped by both their personal identity and the way they are perceived by others. It reflects the teacher's role, qualifications, and interactions with colleagues, students, and parents, symbolically representing how society values and treats the profession.

4.1. Social status – Teacher's Prestige

The social status and prestige of the teaching profession reflect how teachers are perceived within the hierarchy of professions, combining both their social position and reputation. While traditionally respected and associated with cultural and middle-class standing, teachers today often feel undervalued due to low pay, limited resources, and high societal demands. Prestige depends not only on material symbols and professional or scientific identity but also on the recognition and appreciation granted by others. However, the harmony once linking status and reputation has weakened, leaving many teachers with diminished social standing and a reputation shaped more by moral support and their educational role than by economic or social influence.

4.2. Professional Status of the Teacher

The professional status of the teacher is shaped by public perception of their dedication, competence, and care for students, with authority historically tied to both formal position and personal qualities. Traditionally, teachers were seen as moral role models and authoritative figures, symbolizing knowledge, morality, and power, though this authority often relied on hierarchical structures and external markers. In modern contexts, however, there has been a shift toward genuine pedagogical authority, where teachers influence students through respect, guidance, and support for autonomy rather than coercion. Despite this, challenges such as student indiscipline, changing social expectations, and limited recognition of teachers' social status undermine their prestige, often leaving them in a

defensive stance. While their identity continues to be supported institutionally, tensions remain between their social status and reputation, making their professional authority both essential and fragile.

4.3. Scientific Status of the Teacher

The scientific status of a teacher is defined by their level of knowledge, training, and engagement in research, yet many feel underprepared to meet the growing demands of modern education. While university studies provide a foundation, they are not sufficient on their own, and the lack of specialization, low salaries, and the historical legacy of non-university-trained teachers have weakened the profession's scientific prestige. Unlike other academic fields, teaching often struggles for recognition, with its holistic and generalist nature viewed as less prestigious than specialization. To enhance their scientific status, teachers must go beyond classroom instruction, actively engaging in educational research, applying innovative methods, and pursuing continuous professional development. In doing so, they can redefine themselves not only as transmitters of knowledge but as key contributors to educational progress and social recognition.

4.4. Professional teacher development

Professional teacher development is a continuous and dynamic process that extends across a teacher's entire career, combining formal training, informal learning, and self-directed growth. It involves more than acquiring new techniques; it reflects personal transformation, self-understanding, and the cultivation of professional identity. Effective professional development enhances teachers' knowledge, skills, and values, while also fostering motivation, collaboration, and lifelong learning. Models of professional development range from standardized programs and school-based initiatives to self-directed and research-driven approaches, each contributing to the improvement of teaching practices. Ultimately, meaningful professional development requires

ongoing opportunities, systemic support, and reflective practice, ensuring that teachers remain adaptable, innovative, and effective in meeting the evolving needs of students and education as a whole.

CHAPTER 3: SOCIAL STATUS, SOCIAL IDENTITY AND SOCIAL PRESTIGE OF THE GREEK TEACHERS

1. Brief historical background

The historical background of the teaching profession in Greece reveals a long path of transformation from low prestige and limited autonomy to gradual professionalization. During the 19th and early 20th centuries, teachers often lacked proper training, worked under poor conditions, and were treated more as public servants than as professionals, with their social status undermined by political dependence and low salaries. Reforms such as the establishment of Teaching Schools, Pedagogical Academies, and eventually university-level Pedagogical Departments raised the level of training and improved working conditions, but teaching still lagged behind other academic professions in prestige. In recent decades, the development of educational science, increased research, and opportunities for advanced studies have contributed to strengthening teachers' scientific and professional identity, though persistent challenges—such as bureaucracy, underfunding, and limited participation in policymaking—continue to hinder full recognition and social esteem.

2. Regulations on status and professional development of the Greek teachers

The professional status and development of Greek teachers is regulated by legislative frameworks, institutional structures, and educational reforms that have evolved alongside social and political change. Teacher development includes initial university-level training, continuous professional development (CPD), and evaluation systems intended to improve teaching quality. Institutions

such as the Institute of Educational Policy (IEP), Regional Training Centers (PEKs), and universities provide training opportunities, while EU-funded programs have supported reforms. Despite these efforts, challenges such as lack of systematization, bureaucracy, limited funding, and uneven access persist, often reducing the effectiveness of training and evaluation. Continuous lifelong learning, integration of technology, and professional learning communities are increasingly emphasized as ways to modernize teacher development. However, the absence of a fully coherent strategy and meaningful teacher participation in policymaking continues to hinder the elevation of teachers' professional status and the overall upgrading of the Greek education system.

3. The social status of Teachers in the period from 1950 until today

Since the 1950s, the social status of teachers in Greece has undergone significant transformation. Traditionally, teachers were respected figures, symbolizing knowledge, morality, and authority, with prestige extending beyond the classroom into the broader community. Their role was reinforced by cultural norms, state recognition, and middle-class inclusion despite modest salaries. However, from the 1960s onwards, democratization of education, the expansion of compulsory schooling, and social reforms created new challenges. Teachers faced increased student diversity, rising expectations, and pressures from both society and the state. The neoliberal reforms of the 1980s–1990s and the spread of digital technologies further weakened their symbolic authority, as students accessed alternative sources of knowledge. In recent decades, economic austerity and declining material rewards have deepened the gap between teachers' traditional moral reputation and their current low social status. Today, they are increasingly perceived as knowledge “technicians” rather than moral role models, yet they remain essential agents of education and social development.

4. Teacher's Identity in the perception of Greek teachers

Teacher identity in Greece is a dynamic construct shaped by personal values, beliefs, and experiences, as well as by broader social, cultural, and institutional factors. Historically, Greek teachers were seen as moral and intellectual leaders, entrusted with both academic instruction and the transmission of social values, but over time their role has shifted in response to political, economic, and educational changes. While teachers continue to view themselves as central to shaping students' knowledge and character, challenges such as reduced salaries, increased workloads, and limited recognition—particularly after the 2008 economic crisis—have influenced their self-perception and sense of professional worth. Today, teacher identity reflects a balance between professional and scientific roles, evolving through ongoing interaction with the social environment and continuous self-development.

4.1. Presentation of Quantitative Research Results

According to the aforementioned theory, a gap was identified regarding the understanding of how Greek teachers perceive their professional identity, scientific competence, and societal prestige in the context of contemporary educational challenges. While the theory addresses the general factors influencing teacher identity and societal roles, it does not adequately account for the intersection of these elements within specific cultural and educational frameworks, such as those found in Greece. This gap shows the need for localized studies that explore the unique dynamics of teacher roles, including their social recognition, professional aspirations, and the impact of systemic support on their educational efficacy.

The questionnaire developed for this study is structured to capture a comprehensive understanding of Greek teachers' perceptions and experiences across four key dimensions: professional identity, scientific identity, social status, and demographic characteristics. Part A: Teacher's Professional Identity explores perceptions of classroom management, fairness, training

needs, and the importance of personality in teaching effectiveness. Part B: Scientific Identity of Teachers assesses teachers' educational backgrounds, preparedness, use of innovative methods, and training in educational technologies. Part C: Social Status of Teachers examines societal recognition, salary satisfaction, collaboration, and the public's perception of the teaching profession's value, Part D: Demographic Characteristics gathers essential data such as age, gender, educational qualifications, employment status, and work location to contextualize the responses. The questions are primarily Likert-scale based, allowing participants to rate their agreement or disagreement with various statements.

Aim and objectives

The primary aim of this study is to investigate how Greek teachers perceive their professional prestige within society and their workplace. Specifically, it seeks to analyse their views on classroom management, professional identity, and the extent to which their profession is recognized and valued in Greece. To achieve this, the study examines Greek teachers' perceptions of their ability to manage classrooms, maintain authority, and ensure instructional effectiveness. It also explores their views on the adequacy of their educational background, their need for further training in innovative teaching methods, and the alignment of their professional growth with their roles as educators. Additionally, the study evaluates how teachers perceive their societal contribution, the recognition they receive from the public and media, and the relationship between financial compensation and professional prestige. Finally, it investigates the support and recognition they receive from institutional leaders, local communities, and policymakers, providing a comprehensive understanding of the factors that influence the social standing of teachers in Greek education.

Research Questions

The research questions that this study attempts to answer are the following:

- How do Greek teachers perceive their ability to manage classrooms?

- How do Greek teachers perceive their ability to maintain authority?
- How do Greek teachers perceive their ability to ensure instructional effectiveness?
- How do Greek teachers perceive the adequacy of their educational background in supporting their professional growth?
- How do Greek teachers perceive their need for training in innovative teaching methods and practical skills?
- How do Greek teachers perceive the alignment of their professional growth with their roles as educators?
- How do Greek teachers perceive their societal contribution and recognition from the public and media?
- How do Greek teachers perceive the relationship between financial recognition and the prestige of their profession?
- How do Greek teachers perceive the support and recognition they receive from institutional leaders and local communities?

Research Design

This study adopts a quantitative research approach using a structured questionnaire survey to collect data from Greek teachers. The questionnaire was designed to measure perceptions of professional identity, scientific identity, and social prestige using a Likert scale format. This approach ensures objectivity and consistency in assessing the responses. The collected data were analyzed using descriptive and inferential statistical methods to identify key patterns and relationships.

Sample

The study targeted a sample of 240 teachers from the Prefecture of Attica. However, the sample is unrepresentative of the entire population of Greek teachers, as it is geographically restricted to the Prefecture of Attica. The sample consists of 154 female and 86 male.

Ethical Considerations

Ethical guidelines were strictly followed to ensure the confidentiality and voluntary participation of respondents. Each participant received an informed consent form, explaining the purpose of the study, their right to withdraw at any time, and the assurance of anonymity. No personal identifying information was collected, and data were used solely for research purposes. The ethical framework aimed to protect participants' rights while fostering open and honest responses.

5. Factors Influencing Teacher Identity in Greece

Teacher identity in Greece is shaped by a combination of cultural expectations, professional demands, educational policies, economic conditions, and societal attitudes. Teachers are traditionally seen as moral and intellectual guides, but this reverence also creates high pressure, often leading to stress and burnout. Centralized policies, limited resources, large class sizes, and the challenges of inclusivity and digital transformation further complicate their role, sometimes reducing their sense of autonomy and professional worth. The 2008 financial crisis deepened feelings of undervaluation through salary cuts, job insecurity, and heavier workloads. At the same time, professional development opportunities can strengthen identity when meaningful, though inconsistent access often leaves teachers frustrated. Overall, Greek teachers' identity is dynamic, constantly reshaped by cultural values, policy changes, societal expectations, and economic realities, highlighting the need for systemic support to sustain a resilient and positive professional self-concept.

6. The prestige of the teaching profession in Greece

The prestige of the teaching profession in Greece is a complex and multifaceted issue shaped by cultural traditions, professional expectations, institutional frameworks, and broader social and economic conditions. Historically, teachers were viewed as respected figures and moral guides, but in recent decades their

prestige has been challenged by low salaries, limited decision-making power, lack of evaluation, massification of the profession, and negative public perceptions. Informal hierarchies within schools, shaped by factors such as age, gender, subject, and teaching style, also influence how teachers are valued by colleagues and students. Despite these challenges, many teachers continue to demonstrate strong emotional commitment, professionalism, and a sense of social mission. However, for prestige to be restored and sustained, systemic changes are needed, including improved working conditions, fair compensation, continuous professional development, and a cultural shift toward valuing the teacher's role as central to both education and society.

7. Teachers' Prestige in Greece: Findings from Parental Interviews

The findings from parental interviews reveal that while Greek parents unanimously recognize teachers' indispensable role in shaping both the academic and moral development of children, they also express concerns about declining prestige due to low salaries, insufficient training, and weak communication between educators and families. Parents emphasized the importance of continuous professional development, especially in digital skills, and highlighted salary increases as a key factor for improving social standing, though respect must also come from broader societal recognition. Many noted that teachers enjoyed greater prestige in the past, while today their authority is often questioned, particularly in urban settings. Suggestions for enhancing teachers' image included better pay, improved working conditions, more training opportunities, reduced workload, and stronger collaboration with families. Overall, parents see teachers as vital but undervalued, stressing the need for systemic improvements to restore the profession's prestige.

8. Challenges to boosting the authority and prestige of the teachers in Greek Education

Boosting the authority and prestige of teachers in Greek education faces complex challenges rooted in declining social status, limited autonomy, insufficient training, financial insecurity, and changing societal expectations. While traditionally viewed as respected “functionaries,” teachers today struggle to reconcile reduced material rewards with their enduring moral and educational responsibilities. Strengthening their prestige requires high-quality initial and continuous training, better working conditions, fair pay, and recognition of their professional autonomy. At the same time, social appreciation, collaborative decision-making, and integration of digital technologies and AI must reinforce rather than diminish their role. Teachers are called to act as reflective professionals and researchers, combining pedagogical expertise with adaptability, creativity, and community collaboration. Ultimately, a cultural and institutional shift is needed to position teachers as central, respected agents of innovation and trust within the educational system.

9. Discussion

In response to the first research question on classroom management, most Greek teachers reported confidence in enforcing rules, handling challenges, and maintaining discipline, although a smaller group admitted difficulties, which parents also confirmed by pointing to inconsistent practices. Addressing the second research question on maintaining authority, the vast majority of teachers felt respected by their students, yet parental views suggested that authority has declined compared to previous generations. Regarding the third research question on instructional effectiveness, almost all teachers believed their methods improved learning and could be adapted to diverse student needs, though parents noted variability between younger teachers, who were more comfortable with modern methods, and older teachers, who sometimes struggled with digital tools.

Concerning the fourth research question on educational background, most teachers felt adequately prepared by their academic studies, though both survey and parental perspectives highlighted gaps in practical and technological training. For the fifth research question on training needs, teachers widely acknowledged the importance of continuous professional development, particularly in innovative methods and technology. The sixth research question showed that while most teachers strongly identify with their role, some struggle to fully integrate professional growth into daily practice. The seventh research question revealed that although teachers see themselves as making a vital societal contribution, they feel undervalued by the public and media. Finally, the eighth research question highlighted limited institutional and community support, with both teachers and parents stressing the importance of stronger collaboration to enhance teacher motivation and professional standing.

CONCLUSION

This thesis highlights that Greek teachers maintain a strong professional identity and confidence in their teaching abilities, yet face challenges due to limited training opportunities, inadequate financial rewards, and declining societal recognition. While teachers see themselves as effective educators, parents and the public often undervalue their role, a perception reinforced by negative media portrayals and systemic obstacles. Teacher prestige is shown to be dynamic, shaped by internal factors such as identity and motivation, and external ones like economic conditions, institutional support, and community context, with significant differences between urban and rural settings as well as teaching levels. Despite these difficulties, teachers demonstrate resilience, dedication, and commitment to their students, though systemic reforms are necessary to restore the prestige of the profession. Methodologically, the mixed-methods approach provided nuanced insights but was geographically limited to Attica and excluded other key stakeholders. Future research should expand geographically, include voices of students, school

leaders, and policymakers, and examine the influence of media, gender, and socioeconomic background. Overall, the study concludes that the teaching profession in Greece is at a turning point, and restoring its prestige requires educational reforms, cultural shifts, and stronger societal recognition of teachers' vital role.

SELF-ASSESSMENT OF CONTRIBUTIONS IN THE PhD THESIS

1. The dissertation is the first theoretical and empirical study on the social prestige of teachers in the Greek education.

2. The study offers a new and more in-depth understanding of the professional and scientific identity of teachers, as well as the dynamics of their social prestige.

3. A comprehensive conceptual framework has been developed, integrating sociological theories (Goffman, Bourdieu, Hargreaves, and Fullan) with contemporary perspectives on the study of teachers' identity, authority, and professional development.

4. A sociological toolkit has been developed for researching the social identity and social prestige of Greek teachers. It can also be applied in other scientific studies.

5. The comprehensive use of the results of the quantitative non-representative survey conducted among Greek teachers and the in-depth interviews with parents who are citizens of the Republic of Greece makes it possible to outline both part of the public attitudes and to systematize the personal professional self-assessments of teachers.

6. The social prerequisites for the authority of the contemporary Greek teacher have been identified and ways to increase the social prestige of the teaching profession have been proposed.

PUBLICATIONS ON THE TOPIC OF THE DISSERTATION

- Balala, K. (2024). Exploring the Social Prestige of Teachers in Greek Education: A Literature Review. *Doctoral Students in Science*. 7. Collection of doctoral papers presented at the Doctoral School and 7th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at the South-West University “Neofit Rilski”, 14.12 – 15.12.2023, pp. 553-559, ISSN 2738-8328.
- Balala, K. (2024). Teacher's identity, role, and social status. In: *Knowledge-International Journal*, 63(2), pp. 199-203. Print: GRAFOPROM-Bitola. Global Impact & Quality Factor (GIF).
- Balala, K. (2024). The social prestige of teachers in greek education: challenges and opportunities. In: *Knowledge-International Journal*, 63(2), pp. 181-186. Print: GRAFOPROM-Bitola. Global Impact & Quality Factor (GIF).
- Balala, K. (forthcoming 2025). Teaching in Greece: A Profession of Prestige or Decline?. *Doctoral Students in Science*. 8. Collection of doctoral papers presented at the Doctoral School and 8th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at the South-West University “Neofit Rilski” 18.12.2024.